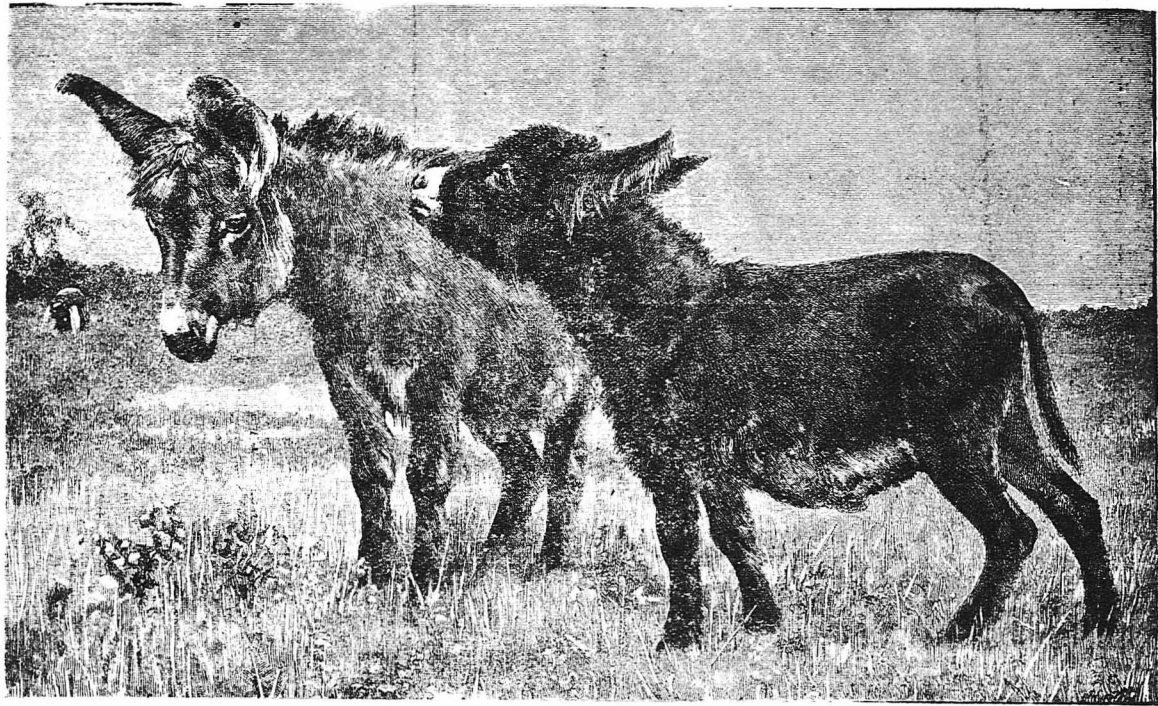

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Στην έξοχή

ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΤΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Η ΚΟΥΚΛΟΠΙΑΝΤΡΕΙΣ

(Το χαριτωμένο αυτό διήγημα του άληθινου Αλεξάνδρου Παταδιαντή είνε ανέκδοτο. Όπως θα δειτε ο Παταδιαντής ήξερε καλά και την άθηναϊκή ζωή, την άσκον περιγράφει άδω με άπείροχον χιούμορ. Όνομαίει το διήγημα του αυτό «Κουκλοπιάντρες» έχοντας εν όψει τον άσφαλος τον βασιον κάποιος γάμου της ήρωίδος του Ευγενικουλά.)

Μέσα εις το βάθος, έκαικοιούσε ή κυρά Ζαφείρινα, με την κόρην της, την Ευγενικουλά. Δεν ήσαν σπιτινοικοκυρά ούτε καν σωστή ύπενοικιάστρια, μόνον έντολην ειχε να έκστατη εις όλην την μάνδραν, να εισπράττει τά έννοια από τάς πέντε ή έξ χαμογείους τρώγλας τάς άοριδιασμένας κατά μήκος της αύλης; και ειχε το πρόνοιον να κατοική αυτή εις την σχετικώς καλλιτέραν κήμαριν, και να πληρώη εύθηνότερον κίποι; έννοϊον.

Τά άλλα χαμόγενα κατείχον τελευταίως έργατικο άνδρες, χωρίς οικογενείας, κατά το μάλλον και ήττον φιλήσχοι. Μόνον εις το δεύτερον δωμάτιον από της εισόδου της; αύλης έκαικοιούσε μια ζωντοχώρα, χωρισμένη από τον άνδρα της; ή Πολυτίμη, όπως έκλειετο.

Αι σχέσεις μεταξύ της νοικιάστρας ταύτης και της Ζαφείρινας, τη έκπληρούση; χρέη σπιτινοικοκυράς, δεν ήσαν πολύ όμαλαί, άν και ή πρώτη ειχε προσφέρει διαφόρους και πολυτίμους έκδουλεύσεις. Την ειχε βοηθήσει να διοξων από την αυλήν δύο πρώην νοικιάστρες.

Τούτων ή μία, ή νεαρά Μαργαρώ, κατέχουσα τον τέταρτον θάλαμον, της ειχε φωνάξει πολλά της Ζαφείρινας και της κόρης της έξ άφορηής οικονομικών τιμων άτυχημάτων.

Τον περασμένο χρόνον ή Ζαφείρινα ειχε ύπανδρεύσει την κόρην της με έναν νέον σχεδόν διά της βίας. Δίπλα των εις το πλαγιόν δωμάτιον ειχον κατοικήσει επτά ή όκτώ λούστροι, έκ των όποιων ο πλέον μεγάλοςωμος, ο άρχηγός της εταιρίας και ο πλέον τεμπέλης, έβαζεν όλους τους άλλους (έκ των όποιων οι δύο ήσαν άδελφια του και οι άλλοι χωριανοί του), να δουλεύουν άντι του φαυτού του, και τους εταιρνε τά λεπτά. Όπως ήτο τοιμηρός, προσέτι δε χορευ-

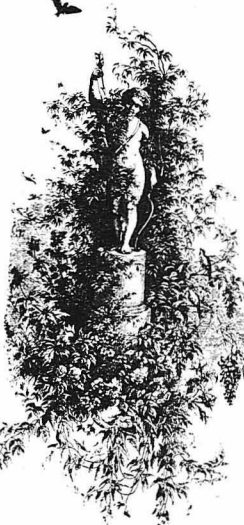
της και τραγουδιστής και ήγάτα την ουστηνην. Είς ολίγον καιρόν φαινεται ότι ειχεν άγαληθεί με την κόρην της Ζαφείρινας, την Ευγενικουλά. Μετ' ολίγον καιρόν ή Ζαφείρινα έβίαισε τον Γιαγκίνην (τουόντον παρατσούκλι του ειχαν δώσει οι άλλοι) να στεφανωθή με την κόρην της. Κατ' εκείν τον καιρόν τά ειχε καλά και με τις τρεις νοικιάστρες, έπειδή ήσαν Σελ έμβρος, και μόλις ειχον καταλάβη και οι τρεις τά δωμάτια, ειχον δε προπληρώσει τά έννοια. Τη; έργη' ένας λογος ή μάλλον έστιν' ένα λογον παρομοια μίς τούτων, ότι ή κόρη της δεν ήον κατά πως πρέπει' έπειδή τά ειχε μπλέξει καλά με τον Γιαγκίνην. 'Η άούδισια την έπίστευσε και με το παραπάνον, μάλιστα, έσκευσε να διηγηθή και εις τάς άλλας δύο το τι ή ουσε, και μετ' ολίγης ώρας δα ή γειτονιά, έξω της αύλης και άντιπορού, και πέρας, ένωόριζαν ότι ή Ευγενικουλά δεν ήσαν κατά πως πρέπει.

Έβαλαν μίαν καιρήν να εξετάση την κόρην, και έκείνη έκπιστοποίησε το πράγμα. 'Ο Γιαγκίνης ίσχυριζετο τούδαντιόν ότι όλα αυτά ήσαν συκφανεία, και ήτέλει να καταγγέλη την ψευτ μαμμίν. 'Υστερ' άπ' ολίγον καιρόν, τη β ήθελε ένς ίσχυρού βουλεύτου, κατόπι πολλών άπειλών και ύποσχέσεων, το άνδρόγγονον έτεφανώθη καθώς άνήγγειλε τούλάστιον ή Ζαφείρινα, πλην ότι έν τη οικία. 'Αλλοι, εις μέρος άγνωστον.

Την έπιστουν του γάμου ή Ζαφείρινα έκαλημέρισε τις τρεις νοικιάστρες, έδέχη τα συγγαρητικά των, τις έβίλευσε κουφετα, ειτα με τρόπον μυστηριώδη τας ειχε: — Κι' οτι' ήτον ή βρώμα!

Την φροντα ταύτην ή τρεις νοικιάστρες έπίστευσαν, άκριβώς το εναντιον του ότι ειχεν ή Ζαφείρινα.

Η Ευγενικουλά ειχε κατοικήση χωριστά με τον άνδρα της άλλου, και ειχε κοιβαίσει μαζί της όλα τά έπιπλα της μητρος της; 'Αμέσως όμως ήρχισε να παραπονήται. 'Ο Γιαγκίνης; δεν ειχε πλέον εις την διαθεσ νου τούς πέντε ή έξ λούστρους; να δουλεύουν διά λογαριασμόν του. 'Εκεινοι ειχον άποκορησει

και ειχον χειριρευθη. 'Ο Γιαγκίνης δέν αγαπούσε νά δουλεύη. 'Ηεν γανωτής αλλά δέν εγάνανε. 'Εδοκίμασε νά κατασκευάζη κροφά τρακατρούκες, διά νά βγάλη στραβά λεπτά, αλλά τόν εκυνηγούσε ή άστυνομία. Μόνον τόν λούστρου ήμπορούσε νά κέρνη ανάμεσα, ζεινδι αυτή ή έργασία τού φραίντου πλέον άναπαυτική.

'Αφνε μ'ην γυναικά του ητοιμάει. Τήν άφνε αβυστήν. 'Αγούσε τό βράδ στα καπηλειά, και τήν άφνε επί όρας μοναχίην τήν. Αυτή ήτο τ'εσάσον μ'ηνών έγκνος και λιγουρούσε ή καρδιά της. 'Η μ'ίνα της, βαρυνθείσα ν' άκούη τόν πύλον της, δία νά τήν άβλασφήμισε πολλές φορές, τήν έφασκέλεσον, αυτήν και τόν άνδρι της, και τήν προκοπήν της, και τής έφριπτεν όλα τά άδικα, ότι αυτή και μ'ήν πταίει, και τέλος άπεφάσισε μ'άν έστέραν χωρίς μ'ήτε ειδραν νά δώση εις τόν σύγγον και τήν εκουβήλησεν, αυτήν και όλα τά έπιπλα μ'αυτή, και πύλον πλησίον της, δία νά τήν «εγγενήσθ». 'Ο Γιαγκίνης έδειξεν ότι τού έκακοφά νη, άλλ' έδνομήχως ήσθάνθη μεγάλην άνακούφισαν. Έκαμε μ'ίαν όθιγίην επίσκεψην, και μ'ίαν πικραμένην διαμαρτυρίαν εις τής πεθεράς του, και τήν παροχάει νά επιτρέψη νά πάρη τήν γυναικά τόν πίσω. Είπε αυτός ίκανός νά τήν ζήση και ειςνεϊκανός νά τήν ξεγεννήσθ. 'Ας άφήση στην μητέρα της όλα τά μ'όμπλια, μόνον τήν ραπτομηχανήν της νά πάρη κ'άς έλθη!

Και' εκείνη τήν εποχήν, άρχισε μεγάλη φαγοθηρα εντός της αύλης, μεταξύ τής νοικαρίαςσας του τρίτου δοματίου τής Μαργαρώς, και τής Ζαφειράνας με τήν κόρην της. 'Η Ζαφειράνα ως φρόνην, ειχε κ'άμη άυστηράς παρατηρήσεις εις τήν Μαργαρώ.

Αυτή ειχε, φαίνεται, έναν γυναικον, ο όποιος κατ' αρχάς δέν ειχε παρουσιασθή, ύστερον ήλθε κ' έκομικήθη βραδείως εις τό δοματίον της νηράς γυναικός, και σιγά-σιγά έγκυστευθή έκκει. 'Ο Μουσαφίρης μ'α: έγεννε νοικακήσ;», καθώς έλεγεν ή Ζαφειράνα.

'Αμυνομένη ή Μαργαρώ ήλπισε νά όνειδίχη τήν χήραν και τήν κόρην της. Μ'ήπως αυτές ήταν καλύτερες τάχα; 'Η θά μ'ας πη πώς πάντρωσε τάχα τήν κόρην της μ' έναν λούστρου έκκει, και σιτούς τρεις μήνες τήν έπ'ηρε πάλι πίσω; Θεός ξέρει άν ε'νε με στεφανί.

'Η π'ως άγόρασε τάχα μ'ίαν στεφανοθήκη, κ' έβ'αλεν επίδεικτικώς τά στεφανα σιμά στό είκονισματά! Και τί κοικλοπαντράεις ειπε αυτές! ...κ.λ.π.

'Η Ζαφειράνα εξεμ'άνη εναντίον τής ζένης.

Αυτή νά έχη στόμα νά πη κακόν γιά τήν κόρη της! Πρέπει νά πλ'νη πρώτα τό στόμα της γιά ν' αναφέρη τ' όνομά της. 'Ακούς έκκει! μ'ά τέτοια, μ'ά πολύταθη και πολυτεχνίσινα, μ'ά πομπιωμαμένη, νά έχη τόλμη νά βγάλη τρεις σπιθαμές γλώσσα, νά λέγη κ' όλα γιά τό κορίτσι τό δικό της, που ε'νε άναν τό κόου νερό, ειπε και φαίνεται!

Μ'ίαν νύκτα επειδή έλειπεν άργά ή Μαργαρώ, ή Ζαφειράνα έμ'ανδ'άλωσε καλά τήν αυλόπορταν, έβ'αλε τόν σύρτην, και τήν έκλειονε άπ' έξω. Βαθεία, κοντά τά μεσάνυχτα, έβ'αδραν ή Μαργαρώ μ'αζύ με τόν δικόν της, και άφου έφρυσσε ματαίως τήν εξώπορταν, ο βαρβαλιέρος της ανερωχίθη έπάνω, εις τήν στεγήν της αυλόπορτας, έπ'ήρθηκε μέσα εις τήν αυλήν, έξεκλειδωσε τήν πόρταν, και ή Μαργαρώ εισήλθεν.

'Ακούσαν ή δυό άλλες νοικαρίεςσες τόν θορύβον και τόν δούλον Τόν ήλουσσε και ή Ζαφειράνα, ή όποία έσπ'ηκώθη κ' έσκέπτετο νά ύπάγη νά φωνάξη τήν άστυνομίαν. 'Αλλ' ή κόρη της τήν άπέτρωψε μ'ή τυχόν και γεινή προσβολή στό σπίτι τους. 'Εν τ'ω μεταξύ τό ζεύγος ειχε κλειδωθή μέσα εις τό δοματίον.

'Η άλλες δυό νοικαρίεςσες ήρσιαν νά πνέουν π'ηρ και μ'ανίαν εναντίον τής Μαργαρώς. 'Εγιναν τό ένα τους με τήν Ζαφειράναν, και άήτητον μεγαλοφώνως νά φύγη ή έκφυλος γυνή από τήν αυλήν. Αυτό ήταν δά κακόν παραδειγμα. 'Ητο εναντίον εις τά χρηστά ήθη!...

'Ακούτε σεις! νά έλθη μ'αζύ με τόν λεγάμενον, μεσάνυχτα, νά βαρβαλικέση έκεινος έπάνω στό ντουβάρει, και νά πηδήση μέσα, ως ληστής, νά παραβιάση τήν θύραν! Και που είμαστ' έδω;

— Νά τού έκαμε τάχα πλάτη αυή κ' άνέρη έκεινος έπάνω; Πώς πόρεσε κ' έβ'ητασε τόσο ψηλά, στόν βαρβαλήρ του τούχου!... Νά γκρεμισασκαίτη γρηγόρα νά φύγη άπ' έδω αυτή κ' ο λεγάμενός της!...

'Η Όμοσπονδία της αύλης ταχέως έθριάμψευσε. Τό τελεσιουργότερον όλων τών μέσων ύπηρέξεν ή άπειλή περι καταγγελίας εις τήν άστυνομίαν.

Τήν άλλην ήμέραν ή Μαργαρώ έμάτρωσε τά ρούχα της κ' εκουβαλήθηκε.

'Εμνεν τώρα ή Πολυτίμη κ' ή Λισάβω, ή άλλη νοικαρίασσα. 'Η τελευταία αυτη, άρχισε τήν άλλην ήμέραν νά τρώγεται με τήν Ζαφειράναν. Φαίνεται ότι ειχε κ' αυτή ή Λισάβω, «έναν άνθρωπον» άν, και κατά τό φαινόμενον ήτον χήρα. Ειχε κ' ένα κορίτσι σεσάσον εντός τήν 'Ελληνικήν. 'Η Ζαφειράνα τής έκαμε πικράς παρατηρήσεις σχετικώς με τόν «έναν άνθροπον». Τότε της έ-

ψαλε κ' εκείνη τά ίδια, τά όποια τής ειχε κελαδήσει κ' ή πρώην νοικαρίασσα, ή Μαργαρώ, κ' άκόμη περισσότερα. Εις δυό ή τρεις ήμέρας, τόσο μ'ίος και καλ'ά άναμεν έκει μέσα, ώστε μεταξύ τών δυό οικογενειών, οι μ'όνοι που έσοφών άκόμη τά λείψανα τής παλαιάς φιλίας, ήσαν ή 'Ελληνική, τό τετραετές θυγάτριον τής Λισάβω, κ' ή σκυλιά της Εγγυηκούλας, ή Βυβήτα.

'Η άλλη νοικαρίασσα, ή Πολυτίμη, έλαβε τό μέρος τής Ζαφειράνας. Τής έτράβα τό σπ'ονά της, καθώς ειπεν ή Λισάβω. Βεβαία! τέτοιες συμφορών π'άντα, έλεγεν... 'Ηοιςσε τριμ'ερος άτελείωτος κανυά; μεταξύ τών δυό γουαγκών. 'Η Πολυτίμη ανέλαβε μέρος πρωταγωνιστράς. 'Η Ζαφειράνα άμέσως, περιήλθεν εις δευτεροτον πρόσσωπ κ' έχαιρε μέσα της ν' άκούη τās άλλας νά υβρίζονται με'όλον τό γυναικειον λεξιλόγιον.

Κοντολογής ή εκστρατεία απέληξεν εις άποτομήν τής πρώτης νοικαρίαςσας, τής Λισάβω. 'Η Ζαφειράνα και ή Πολυτίμη έχμαον παρ'όλα εις τόν σπιτονοικούρην, ότι δέν μπορούσαν πλέον νά ύποφέρουν τήν γλώσσαν της.

'Εκείνος της έχάρωσε δυόμια νοίκια καθυστερομένα, και τής ειπε νά φύγη.

Αυτή έφυγε, και δέν ειπεν «εύχαριστώ».

Τά δυό κενωθέντα δοματία ενοικαθήσθησαν εις έργατικούς «εργ'ένηδες» άνθρώπους. 'Εμνεν τώρα άντιμέτωποι, οι δύο Ζαφειράνα μ'ίνα και κόρη άπ' έτός, και ή Πολυτίμη άπ' έτέρου, όλομ'οναχη άκόμα κατά τό φαινόμενον. 'Ητον ζωντοχόρη. Ειχε χωρίσει με τόν άνδρα της, καθώς έλεγεν, όχι έδω, εις τήν Πόλιν όπου διέμενε πρότερον. Ειχε λάβει διαζύγιον καθώς έβ'βαίον, από τά Πατριαρχεία. Παιδιά δέν ειχε κ'άμη. «Είθε ο Θεός τήν άδικία! άνέκαρως ήκουσα πρ'ος τ' άνω τούς όφθαλμούς».

'Εσενοδοούλεν, έπλεκεν, φοραπε κ' έζ'οσσε. Ειχε κ'άμη επ' άλλίγους μ'ήνας πλησίον οικογενείας εν 'Αθήναις, ως ύπερήτρια ή μαγειρίασσα. Δύο ή τρεις φορές ειχε παρουσιασθή στην κ'άμωρά της ένας νεαρότατος ξανθός, με λεπτόν μύστακα. Αυτή ειπεν ότι ήτον πατριώτης, σ'εδόν αδελφός της, ο «Βασιλάκης» της, με τόν όποιον ειχε συνανατραφή. 'Ητον νέος, κοτή, μελαχρινή, με πρόσσωπ «άγορίσιον» όμοιον με άγενέσιον νεανίσκου.

Μ'ία τών ήμερών ήλθεν εις συγγενής θετός του πρώην συζύγου, και τής έκαμε κανυά. 'Απατούσε νά του δωση ένα είκονισμα που ειχε, του άνδρός της, τόν Ευαγγελισμόν. Αυτή όμολογούσεν ότι ήτον του άνδρός της, άλλ' εις τό πείσμα του δέν ήθελε νά τό δωση. Τήν άλλην ήμέραν ήλθεν ο πρώην σύζυγος, έστ'αθή εις τήν αυλόπορταν σιμά εις τόν παραστάτην, και τής έψαλε τά «εμαρξής». Τήν όνειδώς σκληρώς δι άγαπή τόν Βασιλήν της, δι δέν έχει διαζύγιον, παρεξήραπή, κ' έφ'ώναξεν ότι όλοι μέσα στην αυλήν ειπε «τέτοια», άφου τ' άνέχονται «αυτά». Τής Ζαφειράνας τής έκακοφ'άνη πολύ.

'Οχι αυτή δέν ειπε «τέτοια». 'Ηοιςσε νά επιπλήτη τήν Πολυτίμη. Αυτή άλλοιώς τήν ενόμει. Είπε σωστό τό λοιπόν, ότι τόν Βασιλήν δέν τόν έχει εξάδελφον, αλλά λεγάμενον... Και τήν παρακαλει πολύ νά πληρώση τά δυό νοίκια που χωστωει, γ'ιατι τήν πιζέει ο σπιτονοικούρης... και νά πάη στο καλό, νά ειρη άλλου δοματίον. 'Ο σπιτονοικούρης μάλιστα, ειπε άφρωστος, και τής ειπε τόσα λόγια, όπωδ δέν φρονιζέει νά μαζέψη τά νοίκια, γ'ιατι κ' αυτός πορεϊ νά έχη άνάγκη.

Εις άπάντησιν, ή Πολυτίμη τ'ω έφ'ώναξεν ότι άν ο σπιτονοικούρης ειπε άφρωστος, αυτή, άν π'άνη, θά χορήγη από τήν γαράν της. 'Οχι, π'ως έχον και παληκοτετία έκει που ειπε χειρότερ' από άχούρια, και σε β'ρίσκον στην άνάγκη, και σε πνίγουν, και σου ζητούν δεκατέρες και δεκαπέντε δραχμές νοίκι! Που τό ήλιον γορμίζω; Μ' αυτά και μ' αυτά πλουτουν αυτόι, με τό φτωχού τόν ύδρωτα, οι έμ'ιματ'όσ'άγοι. Και τί κόπος εινε αυτός σ'ην 'Αθήνα!... Κρίμα σ' όνομα που έχει! Στην Πόλι, που ειπε Τούρκος, και πάλι σε πονοει και σε σπιμ'ονοει οι Τούρκοι... κ' έδω ξεπονου οι χριστιανοί και σε γ'ίνουν. Κι' επί τέλος αυτη δέν έχει λεπτά νά πληρώση. Τήν βλέπει ή κυρά Ζαφειράνα π'ως εννοδουλεύει και ζή. 'Ας τής κατεβάσουν τολάχιστον τό νοίκι!... 'Όσο γιά τόν Βασιλάκη, ειπε ψέματα. Αυτή έχει άδωσαν φιλιαν μ'αζύ του... Και πάλι ότι πορεϊ δά κ'άμη, ένας άνθροπος εινε... 'Από που νά πληρώση τόσο νοίκι; Και τι νά φ'η; Μ'ε μ'ά δραχμή τήν ήμέρα που πορεϊ νά βγάλη με τό ερογ'οχειρο όταν έχη δουλειά! 'Αλλά τόν περισσότερον καιρόν δέν έχει... Αυτοί νά δ'ωνται! Τους β'γάζουν τήν ψυχή άνάποδα κ' ύστερα άγανακτούν τάχα γ'ιατι τής βλέπουν νά μ'ή κάνουν φρόνιμα!... Αυτοί τ'ω σπαρχνουν νά γίνωνται τέτοιες!... Κι' άς τό ξέρη ή κυρά Ζαφειράνα...

(Τό τέλος στο προσεχές)

ΠΑΛΑΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

'Η εορτή της Πρωτομαγιάς